

Geachte leden van de raad,

Hiermee wil ik u op hoofdlijnen informeren over de stand van zaken opvang vluchtelingen uit Oekraïne. In de brief ga ik nader in op de:

- gefaseerde nationale aanpak van het Rijk;
- bestuurlijke opdracht van het Kabinet;
- gezamenlijke aanpak in Gelderland-Zuid;
- aanpak in de gemeente Tiel;
- wettelijke taakstelling van de burgemeester en de bijbehorende financiële vergoedingen;
- aanvullende bestuurlijke opdracht asielzoekers COA.

Sinds het uitbreken van de oorlog in de Oekraïne zijn er 4,3 miljoen inwoners op de vlucht. Vooralsnog worden veel Oekraïners opgevangen in de directe buurlanden van Oekraïne. Maar via trein, vliegtuig, bus en auto vinden veel vluchtelingen de weg naar Nederland. Een deel daarvan komt op eigen initiatief naar Nederland, maar veel vluchtelingen worden ook door particulieren of particuliere organisaties naar Nederland gehaald.

Gefaseerde nationale aanpak

Nederland werkt met een gefaseerde aanpak ten aanzien van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

- Fase 1 omvat ongeveer 2.000 opvangplekken in Nederland, die door enkele gemeenten en veiligheidsregio's direct na het uitbreken van de vluchtelingen crisis zijn ingericht;
- Fase 2 omvat grootschaligere opvang, tussen de 2.000 en 50.000 plaatsen die door alle veiligheidsregio's en haar gemeenten gerealiseerd moeten worden;
- Fase 3 ontstaat wanneer nog meer mensen vanuit Oekraïne naar Nederland komen en als er sprake is van langduriger verblijf. Door de Rijksoverheid wordt deze fase voorbereid middels een programmatische nationale aanpak.

Op dit moment bevinden we ons in fase 2. Er zijn door veiligheidsregio's en gemeenten circa 34.400 opvangplekken gerealiseerd, waarvan er nu ruim 24.700 worden bezet. Ook zijn inmiddels meer dan 21.800 vluchtelingen geregistreerd in Nederland.

Bestuurlijke Opdracht Kabinet

Het kabinet heeft op 8 maart j.l. twee onderscheiden opdrachten voorgelegd aan het Veiligheidsberaad en de Veiligheidsregio's, in afwachting van een juridische titel.

- a. Opdracht Oekraïne: Coördineer de realisatie van opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.
- b. Opdracht asiel andere landen: zorg voor een coördinatiepunt voor COA-opvang van asielzoekers uit andere landen.

Concreet heeft het kabinet de ons o.a. gevraagd om de volgende opgaven ter hand te nemen:

1. Coördineer binnen de veiligheidsregio de realisatie van opvanglocaties om minimaal 1.000 vluchtelingen uit Oekraïne binnen twee weken op te vangen of zoveel sneller als mogelijk.
 - a. Het gaat hierbij om het volledig realiseren van locaties, het inrichten van locaties en de daadwerkelijke zelfstandige exploitatie.
 - b. De looptijd van de opvang zal nader moeten worden gezien en hangt af van de ontwikkeling van de instroom van het aantal vluchtelingen. Houd rekening met ten

minste zes maanden, waarbij tussentijds aan de hand van dan beschikbare informatie bekeken zal worden of deze termijn nog passend is

2. Coördineer vervolgens binnen de veiligheidsregio de realisatie van opvanglocaties om 1.000 additionele vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen.
3. Houd bij de zoektocht naar opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne ook rekening met de opgave voor de opvang van andere groepen asielzoekers door het COA. En biedt het COA een plek in uw regionaal bestuurlijk overleg.

Gezamenlijke aanpak in Gelderland-Zuid

Op 7 maart 2022 is in ons regionaal bestuur gesproken over de oorlog in de Oekraïne en de te verwachten aantallen vluchtelingen, die als gevolg daarvan naar Nederland komen. Ook is in het overleg gesproken over het beroep dat vanuit het kabinet op de veiligheidsregio's en haar gemeenten zou worden gedaan.

Naar aanleiding van de bespreking in ons bestuur is besloten om bij de veiligheidsregio een regionale projectorganisatie in te richten en gemeenten te vragen crisishulplocaties (voor de duur van maximaal 7 dagen) en noodopvanglocaties (geschikt voor langer verblijf) aan te dragen.

Inmiddels heeft dit er toe geleid dat er op regionaal niveau drie crisishulplocaties zijn ingericht en acht noodopvanglocaties. De (crisis) noodopvanglocaties hebben een gezamenlijke capaciteit van 1.465 plaatsen. Op dit moment (woensdag 6 april 2022) wordt er door 685 vluchtelingen gebruik gemaakt van onze regionale (crisis)noodopvang. Deze aantallen fluctueren dagelijks doordat er nieuwe vluchtelingen het land en onze regio binnenkomen en deze vluchtelingen door regionale en landelijke spreiding worden doorgeleid naar andere noodopvanglocaties in onze regio of in andere regio's. Voor de regionale spreiding van vluchtelingen binnen de regio is een regionaal coördinatiepunt ingericht en 24/7 bereikbaarheid georganiseerd.

Door onze 14 gemeenten zijn in totaal 125 locaties aangeboden. Daarvan zijn inmiddels 52 locaties geschouwd door de regionale projectorganisatie, brandweer, omgevingsdienst en lokale gemeenten. Na positief advies van de regionale projectorganisatie vindt lokale besluitvorming plaats en wordt de locatie door gemeente ingericht en bemenst. De gemeente is ook verantwoordelijk voor de communicatie rondom de (crisis) noodopvang, waaronder ook communicatie met de direct omwonenden.

Met de aansluiting van het COA in de regionale projectorganisatie en bestuurlijk overleg wordt invulling gegeven aan de opdracht asielzoekers andere landen. Daar waar een locatie geschikt is bevonden voor noodopvang asielzoekers COA, wordt door het COA contact gelegd met de betrokken gemeente voor nader overleg. Besluitvorming over een COA locatie in de gemeente is dus altijd een lokale aangelegenheid. Inmiddels is door de gemeente Nijmegen een eerste locatie aangeboden aan het COA.

Aanpak in Tiel

Afgelopen week is uw raad in de commissie meegenomen in de ontwikkelingen. Wij organiseren in Tiel de opvang volgens 3 pijlers (opvang, ondersteuning, maatschappelijk veld). Met de opening van de eerste vleugel in het ziekenhuis ligt hier nu een belangrijke focus voor de gemeente in het sociaal beheer en de maatschappelijke opvang. Ik verwijs u hierbij ook graag naar de berichtgeving op de website <https://www.tiel.nl/steun-aan-oekraïne> en de sociale media accounts van mijzelf en de gemeente Tiel.

Op dit moment zijn wij in overleg met het ziekenhuis over de uitbreiding van de ziekenhuis locatie. Daarnaast verkennen wij een quarantaine en isolatie locatie en 150+ locaties voor langere tijd. De noodzaak voor extra opvangplekken blijft hoog. Volgens de landelijke prognoses zal er door de instroom van vluchtelingen medio april een tekort zijn in de opvangplekken. Daarnaast zorgen specifieke eisen aan de opvanglocaties (bijvoorbeeld voor grote gezinnen) en een landelijk tekort aan

bouwmaterialen voor vertraging bij het openen van locaties. De behoefte aan opvangplekken blijft dus onverminderd groot.

Wettelijke taak zorgdragen opvang per 1 april 2022 neergelegd bij de burgemeester

Met de activering van artikel 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking per 31 maart 2022, krijgt de burgemeester de wettelijke taak om zorg te dragen voor opvang van ontheemden, waaronder huisvesting en verzorging, als ook de voorbereiding daartoe.

In de ministeriële Regeling opvang ontheemden Oekraïne van 1 april 2022 zijn nadere regels opgenomen met betrekking tot de uitvoering van deze taak. Waaronder eisen aan de gemeentelijke opvangvoorziening, de verstrekkingen gedurende de gemeentelijke opvang en verstrekkingen in particuliere opvangvoorzieningen. Hierbij moet u denken aan onderdak, een maandelijks financiële toelage, recreatieve en educatieve activiteiten, onderwijs voor hen in de leerplichtige leeftijd en de mogelijkheid om te communiceren met familieleden, juridische adviseurs of raadslieden. Voor nadere informatie over de Wet verplaatsing bevolking en de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, zie de link in bijlage 1, onder A.

De wettelijke taak van de burgemeester gaat op dit moment niet gepaard met de activering van bepaalde noodwettelijke bevoegdheden. De regering acht activering van verdergaande noodbevoegdheden, waarbij ook grondrechten in het geding zijn, op dit moment nog niet proportioneel.

Financiële toelage

Het kabinet heeft eerder toegezegd (kamerbrief van 8 maart 2022), dat het Rijk zal zorgen voor reële compensatie van de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten. De wijze waarop deze vergoeding geschiedt, is nog onderwerp van gesprek tussen de Rijksoverheid en de VNG. Deze afspraken zullen worden neergelegd in de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.

In de Regeling opvang ontheemden Oekraïne zijn in artikel 10 en 12 de volgende bedragen genoemd als zijnde leefgeldregeling:

- Gemeentelijke noodopvang
 - Bedrag ten behoeve van voedsel: € 205 per persoon per maand (de gemeente kan deze bijdrage ook in natura verstrekken als bijvoorbeeld op de noodopvanglocatie voor catering wordt gezorgd).
 - Bedrag ten behoeve van kleding en andere persoonlijke uitgaven: € 55 per persoon per maand
- Particuliere opvangvoorzieningen
 - Bedrag ten behoeve van voedsel: € 205 per persoon per maand
 - Bedrag ten behoeve van kleding en andere persoonlijke uitgaven: € 55 per persoon per maand
 - Bedrag ten behoeve van wooncomponent: € 215 per volwassene per maand en € 55 per minderjarige per maand.

Zoals u heeft kunnen lezen in de nieuwsbrief voor de raad heeft het college voor de Oekraïense vluchtelingen van Tiel een tijdelijke overbruggingsregeling leefgeld gemaakt. Per 1 april wordt er leefgeld uitgekeerd voor eten, kleding en andere persoonlijke uitgaven. Voorwaarde is dat zij ingeschreven staan in de gemeente. Dit voor zowel de Oekraïners in de noodopvang als bij gastgezinnen thuis.

Aanvullende bestuurlijke opdracht opvang asielzoekers

Op 26 maart j.l. heeft de voorzitter van de veiligheidsregio Groningen een bijstandsverzoek ingediend op grond van artikel 51 van de Wet veiligheidsregio met betrekking tot de situatie in aanmeldcentrum Ter Apel. Gemiddeld komen hier nu dagelijks 150 asielzoekers aan als begin van het asielproces. Door een tekort aan opvangplekken in het land, lukt het COA niet goed om deze asielzoekers door te

plaatsen naar andere locaties. Er verblijven hierdoor te veel asielzoekers op het terrein van het aanmeldcentrum en met name in de nachtopvang. Dit heeft grote impact op de veiligheid en leefbaarheid voor de asielzoekers, medewerkers en inwoners van Ter Apel.

Om follow-up te geven aan het bijstandsverzoek van de voorzitter van de veiligheidsregio Groningen heeft het kabinet aan de voorzitters veiligheidsregio's het verzoek gedaan om de komende week tijdelijk ruimte te maken voor de opvang van 100 asielzoekers, totdat in de openstaande opvangopgave is voorzien.

Ook heeft het kabinet gemeenten gevraagd het aantal statushouders op AZC locaties te reduceren door statushouders voorlopig te huisvesten in hotels of gemeentelijke accommodaties. Daarbij zullen per gemeente (afhankelijk van omvang en gerealiseerde taakstelling) tussen de 0-15 statushouders tijdelijk worden gehuisvest. Georganiseerd en bekostigd vanuit het Rijk/COA.

Vervolg

De stroom van vluchtelingen uit Oekraïne stelt Nederland voor een grote opgave en er wordt hard gewerkt om alle vragen die hierbij horen op te lossen. De huidige (crisis)noodopvang vraagt echter fysiek en mentaal veel van de ambtelijke organisatie, waardoor er keuzes moeten worden gemaakt ten aanzien van de uitvoering van (andere) taken.

Het is uiteraard moeilijk te voorspellen hoe de crisis zich verder zal ontwikkelen. Op dit moment bevinden we ons nog in fase 2, maar ons bestuur houdt er rekening mee dat deze crisis langere tijd zal duren. Daarom wordt er gekeken hoe de huidige opgave fase 2 en eventuele toekomstige opgaven, zowel voor de korte als voor de middellange termijn, in gezamenlijkheid kunnen worden aangepakt. Daarbij kijken we ook hoe andere overheidsorganisaties, naast gemeenten en veiligheidsregio, hier aan bij kunnen dragen.

Hoogachtend,

Burgemeester gemeente Tiel

Ir. J. Beenakker

Bijlage 1: Nadere informatie

A. Officiële stukken Rijksoverheid

- [Besluit van 31 maart 2022, houdende inwerkingstelling van de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking](#)
- Regeling van 1 april 2022, houdende regels voor de huisvesting en verzorging van ontheemden als gevolg van het oorlogsgeweld in Oekraïne ([Regeling opvang ontheemden Oekraïne](#))
- [Kamerbrief d.d. 30-03-2022 over aanpak opvang ontheemden uit Oekraïne](#). In deze brief wordt ingegaan op:
 - I. De aanpak van de opvang van ontheemden uit Oekraïne, waarbij diverse onderwerpen aan bod komen waaronder staatsnoodrecht, de regeling opvang ontheemden, het registratie- en IND proces, particuliere initiatieven, huisvesting waaronder inzet rijksvastgoed en de rol van corporaties, onderwijs en zorg waaronder tolken en medische evacuatie van Oekraïense patiënten. Ook is een budgettaire tabel toegevoegd.
 - II. Implementatie en reikwijdte richtlijn 2001/55/EG.
 - III. Toegang tot de arbeidsmarkt.
 - IV. Ontwikkelingen op Europees niveau.
- [Kamerbrief d.d. 21-03-2022 over mogelijke regeling compensatie leefgeld Oekraïners](#). In deze brief wordt ingegaan op het voornemen van het kabinet voor een regeling voor gemeenten. Het gaat om een regeling om gemeenten financieel te compenseren voor de kosten voor de opvang en het leefgeld voor vluchtelingen uit Oekraïne.
- [Kamerbrief d.d. 17-03-2022 over aanpak opvang vluchtelingen Oekraïne](#). In deze brief wordt ingegaan op de toekomstige aanpak voor omvangrijke en langdurige aanpak van opvang voor mensen uit de Oekraïne en de aanpak op Europees niveau.
- [Kamerbrief d.d. 08-03-2022 over opvang vluchtelingen uit Oekraïne](#). In deze brief wordt ingegaan op de aanpak van vluchtelingen uit Oekraïne en de structuur van de Nationale crisisbesluitvorming die daarbij in werking treedt.
- [Kamerbrief d.d. 03-03-2022 over aanpak extra opvangplekken Oekraïense vluchtelingen](#). In deze brief ingegaan op de stappen die het kabinet zet voor de extra opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen.

B. Landelijke handreikingen

- [Handreiking Gemeentelijke opvang Oekraïners](#). Deze handreiking biedt handvatten die gemeenten ondersteunen bij de organisatie en uitvoering van gemeentelijke opvang.
- [Handreiking particuliere opvang Oekraïners](#); In deze handreiking vinden particulieren informatie over hoe een opvangplek aan te bieden, waar ze op moeten letten en welke voorzieningen voor de vluchtelingen beschikbaar zijn, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs.

C. Links betrokken partners:

- Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/russische-inval-in-oekraïne> en <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne>
- Vereniging Nederlandse Gemeenten <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/oorlog-oekraïne-informatie-voor-gemeenten>
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vrgz.nl/voor-inwoners/oekraïne
- Consortium van Rode Kruis, Leger des Heils en Vluchtelingenwerk Online; startpunt voor Oekraïense vluchtelingen in Nederland en iedereen die zich voor hen in wil zetten. <https://www.refugeehelp.nl/get-help>